

Aantekeningen uit de nalatenschap van

drs. J.F. van Os

31-12-1925 – 10-04-2021

© 2021 De erven van drs. J.F.van Os
gelicenseerd onder de
Creative-Commons CC BY-NC 4.0 licentie
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.nl>

U kunt

- het werk delen — kopiëren, verspreiden en doorgeven via elk medium of bestandsformaat
- het werk bewerken — herschikken, veranderen en afgeleide werken maken

onder de volgende voorwaarden:

- Naamsvermelding — De gebruiker dient de maker van het werk te vermelden, een verwijzing naar de licentie te plaatsen en aan te geven of het werk veranderd is. U mag dat op redelijke wijze doen, maar niet zodanig dat de indruk gewekt wordt dat de licentiegever instemt met uw werk of uw gebruik van het werk.
- Niet-commercieel — U mag het werk niet gebruiken voor commerciële doeleinden.
- Geen aanvullende restricties — U mag geen juridische voorwaarden of technologische voorzieningen toepassen die anderen er juridisch in beperken om iets te doen wat de licentie toestaat.

Correspondentieadres: Adriaan van Os, email adriaan@adriaan.biz

Nijmegen Lutherse Kerk (Daalseweg)

1726	M.van Deventer, 10 stemmen, 3 balgen (Hess)
1756	verplaatst, nieuwe grenen kas, lade en mechaniek. P8 Disc8 Hp8 Qd8 O4 Fged4 SO2 Q3 Co4st Sq2st M4st T8 Trem Vent aangehp, Klavier opzij, 4 balgen (oorspr 3), 26 gr wind (naar Hess)
17..	Broekhuizen: wijziging door (A.)F.G. Heyneman. Disp: Disc 8 is nu Bd 16, Qd 8 is nu VdG 8 (Broekhuizen citeert vooraf Hess)
1806 ? 1924	(Aantekening in arch. Utrecht: 1758, verb 1806). vtK geeft dezelfde dispositie als Broekhuizen gebouw als kerk in gebruik genomen (gedenksteen, was voorheen gebouw Evangelisatievereniging Delftseweg, ik schat van ca 1900). Orgel moet toen zijn geplaatst, mogelijk pneumatisch: de huidige speeltafel ziet er uit als bij een pneumatisch orgel.
ca 1940	nogmaals gerestaureerd mogelijk pas toen geëlectriceerd. (afstandbediening) door 'G. van Leeuwen & Zn, Leiderdorp' (indicatie aan speeltafel)

Dispositie (met 'oud' wordt bedoeld: vrijwel geheel oud, nieuwe pijpen in dc. wegens vergroting klavieromvang)

M a n u a l I C-g''' (in volgorde op unitstemmen na)

Bourdon 16 vt	unit 1)
Prestant 8'	oud
Bourdon 8'	unit 1)
Octaaf 4'	oud
Quint 2 2/3'	oud
Mixtuur 4 st	C 1 2/3 1/2 1/3 cs 1 1/3 1 2/3 1/2 gs 2 1 1/3 1 2/3 d' 2 2/3 2 1 1/3 1 g'' 4 2 2/3 2 1 1/3 vrijwel geheel oud

M a n u a l II C-g'''

Roerfluit 8'	oud, hoeden niet origineel, inwendige roeren
Viola di Gamba 8'	niet oud, ook niet van bv. Heyneman: geperste labia
Ged.fluit 4'	(Roerfluit) oud
SuperOctaaf 2'	oud
Sesquialtera 2st	2 2/3 1 3/5, doorlopend, bas nieuw, dc oud, dus kennelijk oorspr. alleen in dc, aanwezig
Hobo 8'	nieuw, gebruikelijk fabriekstongwerk

P e d a l C-f'

Subbas 16'	unit 1)
Ged.bas 8'	unit 1)

Drie gebr. koppels, Suboct en Superoct II-I
4 vaste combinaties

1) alle (4 st) ontleend aan unitlade achter het orgel. Pijpen hiervan oud, op houten (grenen) pijpen na.

Front en kas: vermoedelijk bijna geheel nieuw op front na zeer ongelukkig en zonder logisch verband met het front in een nis opgesteld.

Lade: nieuw, chromatisch. Indeling:

(van achterzijde gezien)

Of alles op een of lade stond, weet ik niet meer.

Pijpwerk: geen expressions, alleen enkele met grote stemsmeden

Tractuur: electrisch

Klaviatuur: vrijstaande speeltafel met gezicht op het orgel

Bijzonderheden: Organist: Hr Baardewijk, vroeger intonateur bij Flentrop en vd Berg & Wendt

Bronnen:

Hess I p 61

Broekh N11

vtK p 131

BmlC '1724, M.van Deventer'

Aant. V archief Inst.Muzw, Utr.

bezoek vO 19/9'76

Nijmegen Chr. Geref. Kerk, Bijleveldsingel 30

Voormalig orgel, kabinetorgel

Mondelinge mededelingen: 1782, was voorheen particulier bezit van familie Storm te Lisse. Gierveld (cat nr 173) schrijft het Kunckel toe, ca 1785

Het was (voorlopig gerestaureerd door A.H.de Graaf, Arnhem

Dispositie (in volgorde slepen):

l.h. C - h	r.h. c' - f'''	Pedaal (niet origineel)
Holpijp 8 v	Holpijp 8 v	aangehangen C - e
Fluyt 4 v	Praestant 8 v (deel in front)	
Quint 3 v	Praestant 4 v	
Octaaf 2 v	Céleste 8 v 2)	
Sup ^r Oct ^v 1 v	Viola 4 v 2)	
Octaav Dis 2 v 1)	Fluyt 4 v	
Tremulant ~	Quint 3 v	

1) Het enige discant register, dat 'links' zit

2) deze beide hebben niet originele registerplaatjes. Van Celeste is het pijpwerk niet origineel, dat van Viola kon ik niet zien

Kas: fineer (noten?)

Windvoorziening: Balg onder in kas aanwezig, waarsch. lage winddruk

Pijpwerk: Toestand kernsteken in frontpijpen gunstig, in enkele pijpen aanwezig. Klank fraai.

Klaviatuur: Indeling reg.knoppen, als boven. Reg.plaatjes Celeste en Viola niet origineel.

bezocht vO 3(?) / 8'64.

Daarna is het verkocht aan de Eglise Wallone te Utrecht (Pieterskerk) en vervangen door een Verschueren-unit.

G schrijft over de huidige situatie in de Pieterskerk te Utrecht: Zeer fraai, goed gerestaureerd, zeer ondiepe bovenkas(t), laag liggende windlade met stekermecaniek. Het lijkt op de plaats waar het nu staat van klimatologische omstandigheden. Het pedaal is kennelijk verdwenen. Op de plaats van Viola 4 en Celeste staan nu: Viola 8' (nieuw) en Terts 1 3/5' (nieuw)

Nijmegen Grote Kerk, Noorderkapel

"het Clerincks-orgel"

(De Noorder- en Zuiderkapel liggen aan weerszijden der toren, de Noorderkapel wordt voor trouwdiensten gebruikt)

ca 1850 Clerincks (OB dec'60)

1960 overgeplaatst en gerestaureerd door Verschueren (OB idem), waarbij het begrip "gerestaureerd" ruim moet worden verstaan. Waar het orgel oorspronkelijk vandaan komt, wordt nergens vermeld.

Kas en laden zijn in ieder geval van Clerincks, de laden zijn volgens het speciaal systeem dezer makers gemaakt: De registers van II spreken ook op I.

Volgens Jan Welmers (mond.mededeling) zijn van het pijpwerk alleen de frontpijpen nieuw (of zei hij: "niet nieuw?"). Voor zover van buitenaf te zien, schijnt dit wel te kloppen. Volgens andere mededelingen zou op kas en lade na alles nieuw zijn.

I. C-g^{'''}

Prestant 8' (Frp oud, grootste in front is Ds)

Roerfluit 8'

Prestant 4'

Octaaf 2'

Cornet 3 st (cs' 4 2 2/3 1 3/5 of 2 2/3 2 1 3/5, in OB dec'60: 5 st)

Mixtuur 3 st (C 1, c 1 1/3, c' 2, c'' 2 2/3)

Trompet 8' bas/disk

II. C-g^{'''} (spreekt ook op I en pedaal)

Bourdon 8'

Fluit 4'

Nasaard 2 2/3'

Sesquialter 2 st (cs' 2 2/3 1 3/5, OB dec'60: 3 st)

Aangehangen pedaal C-d'

Lelijke lange toetsen vooral die van II, verm. oud klavier uit voorraad Verschueren.

Ik vond het orgel slecht van kwaliteit

vO, bezoek sept'76

Nijmegen overzicht.

Zie ook Inventarislijst Gelderland

Herv. Gr. Kerk. Koor	1670c	koororgel, uit België afkomstig
Herv. Gr. Kerk Z.kapel	1750c	positief, voorheen in Ommeren
Luth. Kerk	1726	M.van Deventer, d, f
Broederkerk		Verhofstad / Van Deventer, zie Hess p 60.61 en Broekh. Bestek 1725 in arch. Vente. 1794 verbrand
Herv. Gr. Kerk, gr.o.	1776	L.Ko nig
Eglise Wallone	1777	C.L. en K.P. Konig (C.P.Konig vlgs Broekh. en BmlB), Hess II,38, opdr. rest. v.Leeuwen, NKO (HO juli/aug'39), na 2de wereldoorlog overgebracht naar Arnhem. In archief V aant.: Waalse Nijmegen, fragment orgelkas plm 1740
RK Minnebr.kerk,H.Franc	1788	Heyneman orgel 11 st (Broekh N15, verdwenen?)
RK Broederk,H.Dominicus		voorh. Herv. Na brand in 1794 beholpen met een groot kab.orgel (Broekh N12), wellicht orgel dat Broekh. beschrijft onder Oosterhout (Gld, O49). Gierveld zegt dat dit laatste uit de Minnebr.kerk komt ipv de Broederkerk (Gierv nr 129). Dit klopt niet met disp en stemmental
Christelijke Geref.Kerk	1792?	Kunckel? Kab.o. d, f, later naar Utrecht Egl. Wallone
RK Augustijnenkerk	1816	Nolting zie Broekh. Verdwenen?
RK Regulierenkerk H.Ign	1820	(voorheen Herv), Nolting (als in Broederkerk), hierover is geschreven door Pater Hoek in boekje over de Jesuiten te Nijmegen. Gegevens in prov. arch der Jesuiten te Nijmegen, thans vragen naar pater Bertem. 1884 verv. Kerk in 2de wereldoorlog deels verwoest. Telefonische mededeling hr Kooy, Zeist, tel 20597. Hij verwees ook nog naar Van Schevichaven's boek over kerken, kloosters, etc. te Nijmegen, p 324. Broekhuizen geeft een (vreemde) dispositie
RK Broederk.H.Dominicus	1822	Nolting, (Broekh) 1888 vervangen, ging naar Katwijk
Herv. Gr.Kerk, N.kapel	1850c	Clerinx/Verschuieren
Regulierenkerk	1884	zie ook 1820. Peereboom/Leyser, zelfde bron als boven
RH H.Dominicus	1888	Maarschalkerweerd, electr.pn. syst. Schmoele/Mols zie d
RK H.Augustinus	1904	Gradussen, zie d, 1956 vervangen
RK St. Franc.v.Assisi	1905	Franssen, 1944 verwoest (B). Zie 1951
RK St Josef	1920	N.A. vd Berg, Aalten (HO jg 18, p 18, nov'20, lijst vdH, die 1919 geeft)
Geref.Bijleveldsingel	1920	(28/4) J.J.Elbertse & Co, Utrecht, NKO adv. Zie HO mei '20 (jg 17, p 53). Het was veel beter - vond men toen - dan het gemiddelde orgel in die tijd.
RK St. Franc.v.Assisi	1951	Vermeulen, Weert el.pn. 21 reg (aant K), geedeltelijke omsluiting, geen echte orgelkas (K)
Thomas a Villa-nova k.	1953	Verschuieren, afk. uit Meerveldhoven NB (aant K en vdH)
Doopsgezinde Kerk	1957	Flentrop. d achterzijde kaart en HO jg 53,p 64. Ped P8 en Ged8 zijn transmissies
Herv. Stad en Land	1959	(Kwakkenbergseweg) Flentrop, eerste deel klaar. Zie HO jg 56, p 45. 1960 geh. orgel in gebr.(Arie Peeters) P8 R8 O4 Splf4 Q22/3 O2 M3st? Dc16 Tr8cham, Rp Hp8 P4 Rf4 Gh2 Q11/3 Sq2st Sch2st Kh8, ped ontbr in deze opg zonder bronverm
Herv.Thomaskerk	1964	(OudeHessenlaan 171) vd Berg&W. Zie kaart
RK O.L.Vr.van Fatima	1964	Pels, mech. Zie stencil en kaart, bez.
Apost. Thomaskerk	1964	vdBerg&W
RK H.Antonius Abt	1965	(Hatert) Verschuieren 1 kl. unitorgel
Geref. Maranathakerk	1967	vdBerg&W P8 Rf8 O4 Splf4 Gh2 M11/3,4st Borstw Hp8 P4 O2 Quartaan2st Dulc.reg8 Ped B16 P8 Fag16 Kopp TremBW (OB mei'67)
Chr.Geref.Kerk	1968	Verschuieren unit 2 man.p (aant K)
Alg.Begraafplaats		Flentrop positief
Bej.centn.Grootstalseh.	1970c	Pels/vL, pos (C-c''') HO jg 67, p14
Gem.Muziekschool	1975c	v.Vulpen, opdr.HO apr'74
St.Maartenskliniek	1963	(Ubbergen) Pels, zie f d

RK Allerh.Sacrament
RK Verijzenis v. Chr.

1965 Verschueren, deel in gebr. gen. zie f d
1965 of eerder Verschueren, zie f, d